

Kommunstyrelsen i Danderyd
Box 66
182 05 Djursholm
kommunstyrelsen@danderyd.se

Nedanstående rätt så uppseendeväckande siffror har vi tagit fram under julhelgen (Källa: Statistiska Centralbyrån). Dubbelkolla gärna, så vi vet att siffrorna är korrekta.

Danderyd har tagit sitt ansvar. Marken i Danderyd är väl utnyttjad.

Danderyd hör till de tätast exploaterade kommunerna i landet, de facto ligger Danderyd på första plats vad gäller bebyggd mark med bostäder per landyta. Fördelningen mellan lägenheter i enfamiljshus (villor) och lägenheter i flerfamiljshus är tämligen jämn, men mer än 2/3 av befolkningen bor i villa. Villaboende ses som en attraktiv boendeform. Prioritera därför villabebyggelse.

Coronapandemin bromsade rejält upp arbetet med översiktsplanen. Några allmänna möten har inte blivit av och den enkät som skulle ersätta medborgarinflytandet i samrådsprocessen rönste föga gehör. Den upplevdes av många som svår att fylla i. Sammanlagt inkom endast 427 enkätformulär vid svarstidens slut den 31 augusti 2020. Med tanke på att enkäten var öppen för alla och envar och inte bara för Danderyds ca 32.000 invånare gav enkäten ett dåligt utfall och det går alltså inte att utläsa något statistiskt säkerställt resultat ur ett sådant material. Dock kan enkäten ge vissa antydningar som kan vara av intresse för det fortsatta arbetet.

Enkätsvaren, som sedan 15 december finns sammanställda på kommunens hemsida visade på stor seriositet bland svaren. Man hade verkligen satt sig in i problematiken och de flesta svaren var unika. Två osäkerheter framgick tydligt: Det ena var att det synes finnas en bred uppfattning om att man vill bevara Danderyd, som den är, men att Danderyd har en press på sig att bygga. Vad det är för press och hur mycket man måste bygga framgår inte. Den andra gäller tunnelförläggning eller inte av motorvägen, där det råder oklarhet om finansieringen och hur mycket Danderyd måste bygga vid en totalfinansiering från kommunens sida. Dessa oklarheter gör att förutsättningarna för översiktsplanen vilar på oklar grund och det hämmar därmed översiktsplanarbetet. För att kunna komma igång med arbetet kan det vara skäl att ta fram vissa bakgrundsfakta (Källa: www.scb.se)

Markanvändning – endast en liten del av Sveriges yta används till bostäder:

Sverige har en landyta på 407 000 km², varav 69% är skogsmark, 8% jordbruksmark och 3 % bebyggd mark. Resten (20%) är naturlig gräsbevuxen mark, öppen myr, berg i dagen och övrig mark samt täkter och gruvområden, golfbanor och skidpistar (SCB 2015, uppdaterad 2020-10-15. Nästa femårsuppdatering (SCB 2020) förväntas om någon månad, men några dramatiska förändringar torde inte vara att förvänta).

Endast 3 % av Sveriges yta består alltså av bebyggd mark. Av den bebyggda marken används 43% till infrastruktur för transporter som vägar, järnvägar och flygplatser, 38 % används till bostäder och 19% till industrier, lokaler för handel och tekniska anläggningar etc. Det är alltså endast 1,14 % av Sveriges totala landyta som används till bostäder!

Marken i Danderyd är väl utnyttjad

Av Sveriges 290 kommuner är Danderyd ytmässigt 5:e minsta kommun (Tabell 1) med en landyta på 26,37 km² = 2.637 hektar. Befolkningsmässigt är Danderyd 80:e största, med en befolkning på 32.857 innevånare. Det finns fler kommuner i Stockholms närområde som är befolkningsmässigt mindre än Danderyd, såsom t.ex. Ekerö (28.690), Nynäshamn (28.575), Vaxholm (12.003). Av Danderyds landyta på totalt 2.637 hektar upptas 1402 hektar av bebyggd mark varav 930 hektar av småhus, 80 hektar av flerbostadshus och 392 hektar handel, kontor, skolor, sjukhus, vägar etc. Resterande 965 hektar fördelas på jordbruk, skogar, grönområden och golfbanor.

Tabell 1. Kommuner med minst landyta (km²)

1. Sundbyberg	8,69
2. Burlöv	18,90
3. Solna	19,29
4. Öckerö	25,75
5. Danderyd	26,40
6. Lidingö	30,80
7. Oxelösund	35,43
8. Sollentuna	52,62
9. Järfälla	53,79
10. Lomma	55,51

Tabell 2. Antal invånare per landyta (km²)

1. Sundbyberg	6.031	(av totalt 52.414)
2. Stockholm	5.203	(974.073)
3. Solna	4.275	(82.429)
4. Malmö	2.193	(344.166)
5. Lidingö	1.568	(48.123)
6. Järfälla	1.487	(79.990)
7. Sollentuna	1.404	(73.857)
8. Göteborg	1.294	(579.281)
9. Danderyd	1.246	(32.857)
10. Täby	1.184	(71.874)

En relativt hög andel av marken i Danderyd är alltså redan ianspråktagen för bebyggelse. Detta är kanske inte så förvånande, med tanke på att Danderyd ligger nära Stockholm. Anmärkningsvärt är dock att Danderyd de facto ligger på andra plats efter Stockholm vad gäller total bebyggd mark/landyta, följt av 3. Solna, 4. Sundbyberg, 5. Burlöv, 6. Malmö, 7. Lidingö, 8. Nacka, 9. Sollentuna, 10. Täby (se Tabell 3.)

Ännu mer intressant blir det när man jämför bebyggd mark med bostäder per landyta (se Tabell 4.) där Danderyd ligger på första(1:a!) plats, följt av 2. Sundbyberg, 3. Lidingö, 4. Stockholm, 5. Nacka, 6. Täby, 7. Tyresö, 8. Sollentuna, 9. Huddinge, 10. Järfälla.

Tabell 3. Bebyggd mark/landyta (%)

1. Stockholm	55,2
2. Danderyd	53,1
3. Solna	51,9
4. Sundbyberg	51,0
5. Burlöv	44,8
6. Malmö	43,8
7. Lidingö	42,4
8. Nacka	36,6
9. Sollentuna	36,5
10. Täby	36,2

Tabell 4. Bebyggd mark med bostäder/landyta (%)

1. Danderyd	38,3
2. Sundbyberg	27,5
3. Lidingö	27,2
4. Stockholm	26,5
5. Nacka	24,9
6. Täby	22,7
7. Tyresö	22,6
8. Sollentuna	22,0
9. Huddinge	17,7
10. Järfälla	17,5

Inte så förvånande är det att Danderyd ligger på första plats vad gäller bebyggd mark med småhus/landyta, (Tabell 5.) följt av 2. Lidingö, 3. Nacka, 4. Tyresö, 5. Täby, 6. Sollentuna, 7. Vaxholm, 8. Huddinge, 9. Öckerö, 10. Värmdö, 11. Stockholm. Villastaden Danderyd har ju många stora tomter. De facto finns mycket av det gröna i kommunen i de privata villaträdgårdarna, till ögats glädje för förbipasserande. Trädgårdar som vårdas gratis av villaägarna och som förutom en vacker miljö

tillhandahåller ren luft till hela samhället genom syresättning (fotosyntesen), temperering och filtrering från partiklar och avgaser. Likaså tar löv- och grenverket upp trafikbuller.

Tabell 5. Bebyggd mark med småhus/yta (%) Tabell 6. Bebyggd mark med flerfamiljshus/yta (%)

1. Danderyd	35,2	1. Sundbyberg	17,3
2. Lidingö	22,4	2. Stockholm	12,9
3. Nacka	22,0	3. Solna	12,2
4. Tyresö	20,6	4. Malmö	5,8
5. Täby	20,1	5. Lidingö	4,7
6. Sollentuna	18,9	6. Järfälla	4,1
7. Vaxholm	16,7	7. Göteborg	3,7
8. Huddinge	15,9	8. Sollentuna	3,1
9. Öckerö	15,5	9. Danderyd	3,0
10. Värmdö	14,6	10. Nacka	2,9
11. Stockholm	13,6	11. Täby	2,6

Motsvarande tabell för bebyggd mark med flerfamiljshus/landyta placerar i stället Danderyd ner på 9:e plats (se tabell 6) där tabellen toppas av 1. Sundbyberg, 2. Stockholm, 3. Solna, 4. Malmö, 5. Lidingö, 6. Järfälla, 7. Göteborg, 8. Sollentuna, 9. Danderyd, 10. Nacka, 11. Täby. Det visar att flerfamiljshusen ligger på små tomter och behöver rätt stora allmänna rekreationsytor i form av grönområden för att upplevas som trivsamma.

Danderyd har tagit sitt ansvar

Av ovan framgår att Danderyd ligger väl framme vad gäller sin bostadsförsörjning. På sin lilla yta har man genom åren byggt en tät, grön och attraktiv villastad. Lär av Danderyd i stället för att tvinga Danderyd att förtäta. Förtätning har genomförts på andra ställen och människor började redan före pandemin flytta bort från de tätbebyggda områdena i andra kommuner.

I dag finns i Danderyd 6.845 lägenheter i enbostadshus och 5.862 lägenheter i flerbostadshus samt 608 specialbostäder och 31 övriga. Ca 9.900 personer bor i flerfamiljshus och 22.600 i enfamiljshus. Idag är alltså fördelningen mellan antalet lägenheter i enfamiljshus (villor) och antalet lägenheter i flerfamiljshus tämligen jämn med en viss övervikt för enfamiljshus (51,4 %). Med ytterligare ca 500 lägenheter under byggnad i flerfamiljshus (ca 100 i Mörby centrum och ca 400 på Invernesshöjden) förskjuts denna andel i villastaden Danderyd mot närmare 50 %. Ifall de nybyggda lägenheterna är attraktiva nog för dem, som tycker att villan blivit för stor och svårskött på gamla dagar, så kan man förvänta sig ett generationsskifte, där unga barnfamiljer flyttar in i de stora villorna. Antalet nybyggda lägenheter torde räcka gott. Är det månne för sent att inrymma ett eller flera vård- och omsorgsboenden?

Idag bor i kommunen redan mer än dubbelt så många i enfamiljshus (22.600) som i flerfamiljshus (9.900), i genomsnitt 3,3 personer i enbostadshus och 1,7 per lägenhet i flerbostadshus. Skall det byggas mer, så borde det byggas fler villor i Villastaden Danderyd. Villaboende är en attraktiv boendeform. Många undersökningar visar att mer än 70 % av landets befolkning vill bo i villa. Storstadens larm lockar allt färre. Men givet att Danderyd redan är så tätt bebyggt finns knappast skäl att bygga något nytt.

Bostadsbrist eller inte?

Det råder en allmän uppfattning om att det finns en stor bostadsbrist i landet och speciellt i Stockholmsområdet. Det råder en stor press på att Sverige och speciellt storstadsområdena måste

bygga mera. Plan- och bygglagen har luckrats upp för att kunna tillåta mer byggande och snabba på byggprocesserna. Överklagandemöjligheterna har inskränkts på ett sätt som hotar rättssäkerheten i landet. Kringboende protesterar för döva öron och såväl staden som attraktiva villaområden förtätas till otrivsamt. Även bullerstörda områden tas i anspråk för bostadsbyggande och för att möjliggöra detta luckrar man upp bullernormerna långt över rekommenderade gränsvärden. Man bygger alltså in kända problem för framtiden att hantera.

Länge hävdades det att befolkningen i Stockholms län växer med 2 bussar per dag och att man måste bygga för att dessa skall ha någonstans att bo. Vad man inte betonade så starkt var att passagerarna bestod huvudsakligen av en busslast nyfödda och en busslast invandrade. En mycket liten del av dessa har ekonomiska förutsättningar för att bosätta sig i de dyra nybyggda husen. I dagens läge har denna inflyttning dessutom minskat på grund av drastiska nerskärningar i invandringspolitiken och nettointflyttningen i Stockholms län är nu negativ. Coronapandemin har ytterligare förstärkt denna trend och nu är villaboendet utanför stadskärnorna återigen attraktivt. Kontorslokaler i stadskärnorna töms och kan eventuellt byggas om till lägenheter medan stadens befolkning söker sig till rymliga villor med plats för extra kontorsrum. Så är det något som skall byggas så är det villor i lugna öppna miljöer med trädgårdar runtomkring för att kunna skapa avskildhet mot miljöförstöringar och pandemier.

Varifrån kommer trycket att bygga i Danderyd?

Som framgår av ovan är Danderyd redan hårt exploaterad. Ny bebyggelse kan inte tillkomma i omfattande grad utan att Danderyds karaktär som attraktiv trädgårdsstad går förlorad. Visst utrymme med villabebyggelse skulle kunna tillskapas ifall motorvägen lades i tunnel, men det förutsätter att väghållaren bekostar tunnelförläggningen genom "polluter pays" principen. Det är helt rättsvidrigt att Danderyds kommun skall bekosta miljöåtgärder från en statlig väg. Danderyd drabbas redan hårt av den omfattande genomfartstrafiken och värre blir det med de ambitiösa byggplanerna i nordostsektorn. Dags för en ny Sverigeöverenskommelse med miljöaspekterna i fokus!

Man kan fråga sig vem det är som tvingar Danderyd att bygga mera. Danderyds befolkning har visat i val efter val och nu i den senaste enkäten att de föredrar att bevara Danderyd som den är. De har valt att bo i Danderyd och inte i Solna eller Sundbyberg. Ingen kan tvinga Danderyd att bygga mer än medborgarna önskar men politikerna tycks ha känt en press (utifrån?) att bygga mer.

Med de siffror som presenteras här ger vi Danderyds politiker de fakta som borde göra det lättare att stå emot en eventuell yttre press. Vi förutsätter att Danderyds politiker nu uppfattar Danderydsbornas önskemål och står på deras sida och inte faller till föga för dem, som vill förtäta och förvanska villastaden Danderyd.

Med detta vill vi också påpeka det orimliga, orättfärdiga och rättsvidriga i att Danderyd skulle bekosta en tunnelförläggning av E18. Det skall vara föraren som betalar och även här bör Danderyds politiker föra sina medborgares talan. Detsamma gäller kravet på förlängning av tunnelbanan till Täby för att därmed minska den omfattande och miljöförstörande genomfartstrafiken.

Danderyd, den 14 januari 2021

Danderyds Villaägareförening / Anita Enflo, ordförande

Ur PBL 3 kap 2 §

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.

Planen ska även ge vägledning för beslut om

- 1. Hur mark- och vattenområden ska användas, och*
- 2. Hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.*

Planen är inte bindande. Lag (2020:76)